

מאי תנוכה רתנו .. והצליחו לנו מעונה ימי ים

1

רבנו בכ"ה בכסליו יומי דתנוכה תמניא אינון דלא לכספר בהון ונדלא להתענות בהון שבשכנסי יוונים להיכל ממאו כל השכנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצתום ברכו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מתח בחוכמו של בהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בונס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה

9

ג. י. ע. י. מ. י.

מאי תנוכה. על למה נע קנעה: בחותמי. הנהגת ומחוס נטנעמו והכירו שלא נעו נר ה"ג ועשאום ימים טובים בהלל והודאה. לא שאסורין נמלכה שלא נקנעו חלל לקרות הלל ולומר על הנסים כהוללה:

2

א. ב. ג.

א ב וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה ג מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי: ואת התרומה ד אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת: ותקלת וארגמן ותולעת שני ושש ה ויעזים: ועלת אילים מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: שמן למאור ז בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים: אבני שיהם ואבני מלאים ח ללפיד ולחשן: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם: ככל אשר אגיד מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו:

כ. י. א. י. א.

10

שמן למאור, חומה, שכל הפרשה נלכדי בנין, חוץ מפסקו זה שהוא נורד שלחן גבוה. ואינו אומר חטים ללמ"פ וכנשים לחמדין ועליו למערכה. וייל שלשמן נורד בנין הם, שמן המשחה שבו נמשחו ונחקדשו כל כלי המשכן, וקטרם נמי שכן דרך מלכים שמנשמן להם הניח קודם שיכנסו למוטו, וכ"ש לפני ממ"ה הקב"ה כו'. ושמן למאור שק דרך המלכים להדליק נר לפניו קודם שיכנסו לבית. ואע"ג דלאו לאורה הוא נרין מ"מ הוא כבוד של מעלה

ז. ע. י. ז. י. א. (א. ב.)

11

השער שער אשר פנה דרך הקדרים: והנה כבוד אלהי ישראל בא ב דרך הקדרים וקולו פקול מים רבים והארץ האירה מקברו:

י. א. י. א. י. א.

12

י כי יהיה בקרב יי הארץ בתוך העמים כנגדו וית בעוללת אפי' פלה בציר: קמה יו שאו קולם ירנו בגאון יהוה צהלו מים: עלי כן בארים כבודו יהוה יו באני הים שם יהוה אלהי ישראל:

י. ע. י. ז. י. א.

אמר רב יהודה אמר רב יודע היה כצלאל לצרף אתיות שנבראו בן שמים וארץ כתיב הכא וימלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה וכדעת וכתוב התם ה' בחכמה יסר ארץ טונן שמים בתבונה וכתוב כדעתו תהומות נבקעו

13

ואם תאמר וכי בשביל שנעשה להם נס בהדלקה שלא תהיה בטילה ההדלקה היו קובעין חנוכה כי מה שחייב להודות ולהלל זהו כאשר נעשה לו נס ובשביל הצלתו ולא בשביל שנעשה לו נס לעשות המצוה כי אין המצוה הנאה אל האדם, מהו זה אומר

3

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן כ ויתוך כתית למאור להעלות נר תמיד: באהל מועד מחוץ לפרכת כ אשר עלי העדות יערך אתו אהרן ובגיו מערב עד בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתכם: מאת בני ישראל:

4

י. א. י. א.

5

וידבר משה את מעדי יהוה אל בני ישראל: א ב וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן ג ויתוך כתית למאור להעלות נר תמיד: מחוץ לפרכת באהל מועד יערך אתו אהרן מערב עד בקר לפני יהוה חקת עולם ד לדרתכם: על המנרה הטהרה יערך את הנרות לפני יהוה תמיד:

כ. י. א. י. א.

א ב וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלתך ג את הנרות אל מול פני המנרה יאירו שבעת הנרות: ויעש בן אהרן אל מול פני המנרה העלה נרותיה כאשר צוה יהוה את משה: וזה ד מעשה המנרה מקשה והב עד ירכה עד פרחיה מקשה הוא כמראה אשר הראה יהוה את משה בן עשה את המנרה:

כ. י. א. י. א.

14

וראיתי עוד כילמדנו (תחומא בהעלותך ה) וכן במדרש רבה וכו', אמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לאהרן ו
חתיא, לגדולה מזאת אתה מוכן, הקרבנות כל זמן שביית המקדש קיים הן נהגין, אבל הנרות לשל
אל מול פני המנורה יאירו, וכל הברכות שנתתי לך לכרך את בני אינן בטלין לעולם. והנה דבר ידוע שכ
ביית המקדש קיים והקרבנות בטלין מפני חורבנו אף הנרות בטלות, אבל לא רמזו אלא לנרות חנכת חש

וי"ל א

15

בימי מתתיהו בן יוחנן פתח גדול
משמונאי ובניה, קשקשה על עמך ישראל, להשכיחם
תורתך, ולהעבירם מהקי רצונה. ואמרה
בנסמיה הרבים, עמדת להם בעת צרתם,
רכת את ריבם, בנת את דינם, נקמת את
נקמתם, מסרת גבורים ביד חלשים,
ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים,
ורשעים ביד צדיקים, ונדים ביד עוֹלָקִי
תורתך, ולך עשית שם גדול וקדוש
בעולמה, ולעמך ישראל עשית תשועה
גדולה ופרקו כהיום הזה, וצחר בן באו
כניה לרכיב ביקה, ופגו את היכלה, וטהרו
את מקדשה, ותלִיקו נרות בנסרות
קדשה, וקבעו שמונת ימי חגכה אלו,
לחודות ולהלל לשמך הגדול.

שמעית ונא

16

(מד) ואף גם זאת נהיותם בארץ אויביהם וגו', וכי' מה נשתייו
להם לישראל שלא נמאסו ולא נגעלו, הלא כל המתנות טובו
שניתנו להם נתבטלו מהם, אלא אילולי ס"ת שנשתייר להנ
לישראל לא היו משונים משאר אומות כלום, ועל זה ייסו
הפייט"א: ואין שיוור רק התורה הזאת.

תניני לוינות

17

וננים נקבעו עלי, אני בימי חטמינים, ופרצו תומות קנדי.
וקפאו כל השקנים, וקטורת קנקנים, נעשה גם לשושנים, בני
בניה, ימי שמונה, קבעו שיר ורננים:

בית אמונה

18

אני חומה ושדי כמגדלות *אמר רבי
יוחנן אני חומה זו תורה ושדי כמגדלות אלו
תלמידי חכמים *ורבא אמר אני חומה זו
כנסת ישראל ושדי כמגדלות אלו בתי כנסיות
ובתי מדרשות

מ. ס. א. (ס)